

נפתחים פתחי דרום ושערי רפואה יוצאים לעולם, רוח מזרח מתעוררת, ורחמים מצויים בעולם (זוה"ק ויקרא כב ב, ועיי"ש שמיני לו א. וע"ע בספרנו "מפתחות הזוהר ורעיונותיו" ערך "בוקר" וכן ערך "רפאל המלאך" והדברים ארוכים). השי"ת ישלח רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל, כי א-ל רופא רחמן ונאמן הוא.

לב

אם מותר לכהן ללמוד רפואה

שלום וברכה,

הנני מאשר קבלת מכתבך בשאלתך, אם מותר לך, עקב היותך כהן, למרות שכלנו טמאי-מת, ללמוד רפואה, כיון שצריך לעסוק בניתוחי מתים.

פשוט וברור מעל לכל ספק, שאף כי כולנו טמאי מת, מצווים הכהנים ליזהר בטומאת מת, וזו אינה צריכה לפנים. ולכן בזמנינו שלימוד רפואה מותנה בניתוחי מתים איני רואה דרך להתיר לכהן ללמוד רפואה.

וגם אם היית מוצא דרך ללמוד רפואה ללא ניתוחי מתים, כפי ששמעתי שכך לומדים באוניברסיטאות צרפת ואיטליה, שבהן לומדים אנטומיה בגופות עשויים פלסטיק, עדיין איני יודע איך תוכל למלא תפקידך כרופא בתנאי חיינו המודרניים.

ואסביר כונתי: הנה מצאנו בדורות שלפנינו למדו כהנים רפואה ועסקו במקצועם כרופאים, אך עבודתם לא היתה מחייבת אותם ליטמא למתים. יכול היה לקרות מקרה שיוזמן רופא כהן לטפל בגוסס (עיינן בשו"ע יו"ד סי' שע"א ובפתחי-תשובה שם סק"א, מ"ש

בשם תשובת בית יעקב, וכן בשם תשובת חתם-סופר, ועוד רבים מגדוה"פ (עסקו בכך) שעלול למות בשעת הטיפול, וכדומה. אך כל עבודתם לא היתה מחייבת אותם להטמא למתים. משא"כ בזמנינו, בבתי-חולים גדולים, שאין לך יום כמעט שאין בו מתים, וכל הנמצא שם נטמא בטומאת מת, וכיצד יוכל כהן לעבוד בבית-חולים. תיאורטית ניתן להניח שתוכל ללמוד כנ"ל ללא צורך בניתוחי מתים, ותעבוד במרפאות ולא בבתי חולים, אך עדיין תעמוד בפניך בעיני קשה, והיא תקופת ההתמחות, שחייב הנך לעשותה בתוך כתלי בתי-חולים.

אין אני רואה שום אפשרות שתוכל ללמוד רפואה על הצד היותר טוב ללא ניתוחי מתים. אך ההחלטה היא בידך, אם תוכל ללמוד רפואה, ואחר-כך לעסוק ברפואה ללא הצורך להטמא למתים. ברכתך לך שיעזור לך ה' בעצתו הטובה וימציא לך פרנסתך בהיתר גמור תוך כדי ספוק נפש וביטוי מלא לכשרונותיך ונשיותיך.

אחרי כתבי התשובה הנ"ל, ראיתי בעתון "הצפה" מיום ו' תמוז תשל"ח, שבחוברת "סאו. היימלאנד" (מארס 78) פורסם מכתבו של ה"חפץ-חיים" לכהן אחד מתלמידיו, בו הוא מתיר לו ללמוד כירורגיה, חרף ההכרח לבוא על ידי כך במגע עם גופות נפטרים. קשה מאד לסמוך על פרסום כזה לשם פסק הלכה ולא ציינתיו אלא לתועלת המעיינים.